

L'efecte persistent de les cebes

Sobre la lectura de la premsa a l'aula

Tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les pròpies opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà i sense límit de fronteres.

(Article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans)

Una de les funcions de l'escola és ajudar l'infant a conèixer els pensaments i les pautes de comportament que ens fan més sociables, més educats i més bones persones. I per això ens valem dels sabers que perduren, dels sabers que vénen de lluny, profunds i estables, pensant en els nois i noies que algun dia seran adults i creient que la seva formació humanista ha de ser ferma i sòlida.

La nostra relació amb l'actualitat és distant i les informacions que apareixen als diaris, en general, no són gaire ben valorades ni aprofitades. I, tanmateix, la lectura dels diaris pot ser una oportunitat magnífica per estimular la sensibilitat dels alumnes, per fer-los veure que hi ha altres realitats i per motivar-los a conèixer, a saber, perquè també volem que siguin crítics i curiosos.

El diari ofereix un ventall de possibilitats de treball molt variat, des del coneixement directe i efímer d'allò que passa cada dia al món fins als articles d'opinió, els reportatges i les informacions dels llocs on vivim i dels llocs més allunyats.

La lectura dels diaris ens permet fer matemàtiques amb els gràfics, els resultats esportius o les dades del temps. Els diaris ens poden introduir en el món de la ciència i l'interès per les notícies del moment ens obre les portes a preguntes diverses. Un accident nuclear com el del Japó, per exemple, ens ha de dur a investigar sobre l'energia i quines altres fonts més netes o més lliures tenim al nostre abast, o a iniciar un projecte sobre els tsunamis o sobre la cultura japonesa.

A més a més, la lectura de diaris ens mena a la creació dels nostres propis diaris o revistes d'aula, cicle o escola. És la conseqüència inevitable. Els equips de mestres que s'embarquen en aquesta aventura saben de la seva exigència però també saben que la motivació i l'aprenentatge que se'n deriva compensa abastament. L'efecte sobre els alumnes serà durador i persistent, com el de les cebes, els farà més actius i responsables, els farà més lliures.

La pràctica: Trencaclosques de paraules

Sobre la creació de notícies imaginàries

Edat:	A partir de sis anys
Nombre d'alumnes:	Grup classe
Objectius:	<ul style="list-style-type: none">• Produir titulars de notícies inventades en petit grup
Recursos	Temps: Una sessió
	Espai: Aula o biblioteca
	Materials: Diaris, tissors, cola.

Llegir el diari ens ajuda a ampliar el vocabulari, a comparar opinions i ser més crítics i ens permet la reflexivitat o possibilitat de parlar sobre el propi diari (les seccions, les columnes d'opinió, l'editorial, etc.) Llegir el diari escurça la distància entre l'aula i el món real i ens fa sensibles als esdeveniments que ens preocupen.

Una mateixa notícia pot ser comentada per diferents periodistes i sovint veiem com la tracten des de punts de vista distints i fins i tot contraris, com passa habitualment a la premsa esportiva.

Decroly, Dewey i, sobretot, Freinet van entendre que impulsar la creació de diaris escolars era el camí a seguir. Els tres grans pedagogs se'n farien creus si veiessin la quantitat de projectes escolars reeixits que avui dia es publiquen. Des dels més ambiciosos (a imatge dels veritables diaris amb el seu consell de redacció i la implicació de nombrosos col·laboradors) fins als més modestos diaris de classe. Des dels que han evolucionat gràcies als canvis tecnològics i es poden llegir *on line* fins als que tenen com a suport físic els fulls de color fotocopiats.

Convé que els alumnes que comencen a llegir, els de cicle inicial, tinguin alguna sessió setmanal de contacte amb la premsa per comentar les informacions i també per poder jugar amb les lletres, amb les paraules, anuncis i imatges que hi apareixen. Poden jugar, per exemple, a crear notícies més o menys esbojarrades partint dels propis titulars dels diaris. Només ens calen diaris o revistes de tota mena, i unes tissors amb les que es van retallant paraules de mida gran com les que apareixen a les portades o titulars. També es pot optar per retallar lletra a lletra les paraules. A continuació, fem al mateix amb alguna fotografia que hi aparegui.

Seguidament se li passa tot el material (fotos i paraules) a un altre grup amb l'encàrrec de reconstruir o compondre una hipotètica notícia.

El procés que es genera (rivalitats, discussions, acords i cohesió del petit grup) els portarà a una producció fantàstica que podrà ser comentada a la resta de grups i, posteriorment, podrà formar part del "diari de notícies boges".

Jaume Centelles

Paraules clau: biblioteca escolar, lectura, diari, jocs de paraules, composició de notícies, creativitat, cohesió del grup classe.